

Standard studia pro přípravu školských logopedů (dříve Studium k výkonu specializované činnosti speciálního pedagoga v oblasti školské logopedie, č.j. MSMT-50027/2013-1)

Studium se uskutečňuje podle § 22 odst. 4 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Cíle studia:

Cílem studia je získání kvalifikace školského logopeda. Studium získají absolventi znalosti a dovednosti, které jsou nutné pro výkon odborných speciálně pedagogických – logopedických činností v oblasti logopedické péče ve školství, tj. odborných výkonů/činností, které provádějí školští logopedi a které přímo souvisejí s procesem logopedické diagnostiky, tj. s procesem diagnostiky zdravotního/řečového postižení, s procesem diferenciální diagnostiky, popisem symptomatologie narušené komunikační schopnosti a etiopatogeneze jejího vzniku, se zjišťováním a určováním speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka a studenta, s volbou a uplatňováním odpovídajících intervenčních logopedických postupů a speciálně pedagogických poradenských a vzdělávacích postupů.

Absolventi získají kompetence se zřetelem na aktuální potřeby pedagogické praxe, se zřetelem na specifika činností speciálních pedagogů v oblasti logopedie ve školství, kompetence pro uplatňování mezioborové a týmové spolupráce a etiky při řešení potřeb dětí, žáků a studentů s narušenou komunikační schopností, pro efektivní případový management a tvorbu inkluzivního vzdělávacího prostředí.

Studium umožňuje propojení teorie s praxí a je koncipováno tak, aby rozšířilo znalosti frekventantů prostřednictvím detailního multidisciplinárního, holistického pohledu na daný logopedický problém a způsobů jeho řešení včetně praktické aplikace.

Kritérium výběru účastníků:

Studium je určeno pedagogickým pracovníkům – školským logopedům podle §18a zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, kteří jsou absolventi magisterského studijního programu v oblasti pedagogických věd

- a) zaměřeného na speciální pedagogiku se státní zkouškou z logopedie a surdopedie, který nenavazuje na akreditovaný bakalářský studijní program
- b) zaměřeného na speciální pedagogiku se státní zkouškou z logopedie a surdopedie, který navazuje na akreditovaný bakalářský studijní program speciální pedagogika, nebo
- c) zaměřeného logopedii se státní zkouškou z logopedie a surdopedie.

Kritériem pro výběr uchazeče je kopie dokladu o odborné kvalifikaci podle § 18a zákona č. 563/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a potvrzením zaměstnavatele o vykonávaném druhu práce ve školství.

Časová dotace: minimálně 350 hodin studia. Teoretická část je doplněna praktickými následky na pracovištích, která se věnují dětem, žákům a studentům s narušenou komunikační schopností a rozborů konkrétních případů.

Ukončení studia:

Studium se ukončuje obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Součástí závěrečné zkoušky nebo obhajoby je rozbor kazuistiky dítěte/žáka/studenta s narušenou komunikační schopností, kterou absolvent zpracoval.

Úspěšným absolventům je vydáno osvědčení.

2. Struktura vzdělávacího programu

Obsah vzdělávacího programu vymezují tematické moduly:

Modul I

Poruchy vývoje řeči - vývojová dysfázie

Obsah modulu shrnuje aktuální poznatky k problematice narušeného vývoje řeči se zaměřením na specificky narušený vývoj řeči (vývojovou dysfázii) jako samostatnou nosologickou jednotku. Prezentována je řada pojetí a klasifikací etiologie i komplexnost symptomatologie specificky narušené komunikační schopnosti, popsán je proces logopedické diagnostiky, proces diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb, diferenciální diagnostiky a jeho mezioborové aspekty, proces logopedické intervence, uplatňování týmové práce a management případu, organizace podpory vzdělávání a inkluze dětí, žáků a studentů se specificky narušenou komunikační schopností

Klíčové oblasti modulu:

Psychomotorický vývoj a jeho složky, kognitivní funkce, koordinačně motorické funkce, senzomotorické funkce, percepce, diskriminace, diferenciace, fonemické uvědomování, fonetika, fonologie, jazykové roviny, narušený vývoj řeči, specificky narušený vývoj řeči, vývojová dysfázie, klasifikace, etiologie a symptomatologie specificky narušeného vývoje řeči, diagnostika, logopedická diagnostika, diferenciální diagnostika, psychodiagnostika, anamnéza, kazuistický rozbor, logopedická intervence, specifické poruchy učení, neurovývojové poruchy, mezioborové vazby, interdisciplinární přístup a týmová práce, spolupráce s rodinou, psychologie, foniatrie, neurologie, psychiatrie, rehabilitace, anamnéza, kazuistický rozbor, podpora inkluze a vzdělávání dětí, žáků a studentů se specificky narušenou komunikační schopností, vzdělávací proces, didaktika, didaktické, kompenzační pomůcky.

Časová dotace: minimálně 50 hodin, z toho:

min. 42 hodin teorie

min. 8 hodin praxe

Modul II

Motorické poruchy řeči, dysartrie

Modul shrnuje aktuální teorie ve vztahu k nervovým poruchám a jejich dělení z neurologického hlediska a logopedického hlediska a návaznosti na logopedickou intervenci. Jsou analyzovány poruchy nervového vývoje z hlediska lékaře, logopeda, psychologa, jsou předloženy diagnostické a terapeutické postupy a možnosti, koncept rehabilitace v uceleném pojetí a propojení mezioborových aktivit v oblasti edukační, léčebné, sociální a pracovní. Popsán je proces logopedické intervence, uplatňování týmové práce, je podána charakteristika a principy organizace podpory vzdělávání a inkluze dětí, žáků a studentů s neurologicky podmíněným narušením komunikačních schopností.

Klíčové oblasti modulu:

nervové poruchy, jejich dělení z neurologického hlediska, dysartrie, afázie, dysfagie, záchvatová onemocnění, poruchy afektivity a chování, kombinované vady, klasifikace, etiologie, symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika, logopedická diagnostika a intervence, terapie, metody, formy, orofaciální motorika, koncept bazální stimulace, formy komunikace, facilitace, komunikační prostředky, kompenzační pomůcky, rehabilitace, multidisciplinární a týmová práce, spolupráce s rodinou, anamnéza, kazuistický rozbor, podpora inkluze, včasná péče a vzdělávání dětí, žáků a studentů s neurogenním postižením řeči, vzdělávací proces, didaktika, didaktické, kompenzační pomůcky,

Časová dotace: min. 50 hodin, z toho

min. 42 hodin teorie,

min. 8 hodin praxe

Modul III

Poruchy sluchu,

Modul je zaměřen na aktuální poznatky v oblasti poruch sluchu, jejich klasifikace, etiologie, symptomatologie a diagnostiky, na průběh logopedické/surdopedické diagnostiky a intervence a dalších intervenčních postupů uplatňovaných u dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením, Modul rozebírá komunikační systémy osob se sluchovým postižením a jejich volbu, rozebírá metody a prostředky podpory inkluze a vzdělávání dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením, pojednává o rehabilitaci osob se sluchovým postižením, včasné péči a podpůrných službách pro osoby se sluchovým postižením, multidisciplinární a týmové práci, spolupráci s rodinou.

Klíčové oblasti modulu:

sluchové postižení, sluchové vady, klasifikace, hluchoslepota, diagnostika, diferenciální diagnostika, foniatrická diagnostika vady sluchu, logopedická/surdopedická diagnostika, intervence, včasná intervence, psychodiagnostika, diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb, rodina, komunikační systémy neslyšících a hluchoslepých, charakteristika komunikačních systémů, výběr komunikačního systému a jeho budování, český znakový jazyk, znakovaná čeština, manuální komponenty znaku, nemanuální komponenty znaku, odezírání, gramotnost, funkční gramotnost, komunikační kompetence, čtení s porozuměním, služby pro osoby se sluchovým postižením a hluchoslepé, kompenzační pomůcky pro osoby se sluchovým postižením, kochleární implantace, rehabilitace, multidisciplinární a týmová práce, anamnéza, kazuistický rozbor, podpora inkluze a vzdělávání dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením vzdělávací proces, didaktika, didaktické pomůcky.

Časová dotace: min. 48 hodin, z toho:

min. 40 hodin teorie

min. 8 hodin praxe

Modul IV

Vrozené vývojové vady orofaciální oblasti, palatolalie, hlasové poruchy

Modul je zaměřen na aktuální poznatky z oblasti vrozených vad orofaciální oblasti a jejich souvislost s narušením komunikační schopnosti, jejich klasifikaci, etiologii, symptomatologii, incidenci, komplexní léčbu, lékařskou a logopedickou diagnostiku a intervenci, na problematiku insuficience regulace nosovosti, zaměřuje se na souvislost vrozené vývojové vady obličeje s poruchou řeči, syndromy rozštěpových vad, symptomatologii palatolálie, foniatrickou a logopedickou diagnostiku a intervenci, komplexní terapii, možnosti plastické chirurgie, multioborový a týmový přístup, spolupráci s rodinou a podporu vzdělávání a inkluze dětí, žáků a studentů s narušenou komunikační schopností v důsledku postižení orofaciální oblasti, je zdůrazněn holistický přístup, rehabilitace, modul zahrnuje oblast poruch hlasu, foniatrickou a logopedickou intervenci u jedinců s poruchou hlasu.

Klíčové oblasti modulu:

Orofaciální oblast, funkce, rozštěpové vady obličeje, klasifikace, etiologie, symptomatologie, zvuk řeči a hlasu, nazalita, velofaryngeální funkce, poruchy nosovosti, zvuku řeči a hlasu, specifika vývoje řeči v souvislosti s orofaciálním rozštěpem a poruchou funkce velofaryngeální oblasti, diagnostika, logopedická diagnostika a intervence, palatolálie, klasifikace, symptomatologie, diagnostika, logopedická a foniatrická diagnostika a terapie, komplexní přístup, multioborový a týmový přístup, spolupráce s rodinou, možnosti plastické chirurgie, včasná péče, hlas, fyziologie hlasu, hlasové poruchy, klasifikace, etiologie, symptomatologie hlasových poruch, reedukace a rehabilitace hlasu, hlasová technika, multioborový holistický přístup, anamnéza, kazuistický rozbor, podpora inkluze a

vzdělávání dětí, žáků a studentů s poruchou hlasu a s narušenou komunikační schopností v důsledku postižení orofaciální oblasti.

Časová dotace min. 50 hodin, z toho

min. 42 hodin teorie

min. 8 hodin praxe

Modul V

Poruchy plynulosti řeči - koktavost

Modul prezentuje a analyzuje současné poznatky v oblasti poruch fluence řeči, zaměřuje se na problematiku koktavosti, nové trendy v diagnostice a terapii koktavosti s ohledem na komplexnost přístupů k osobám s koktavostí, multioborový přístup, týmovou práci, popis aktuálních metod terapie koktavosti a hlediska jejich výběru v relaci s věkovou kategorií a potřebami osob s koktavostí, prezentuje nové trendy v postupech logopedické diagnostiky a intervence, diferenciální diagnostiky, aktuální diagnostické nástroje, podporu vzdělávání dětí, žáků a studentů s koktavostí, spolupráci s rodinou.

Klíčové oblasti modulu:

plynulost řeči, tempo řeči, koktavost, symptomatologie, klasifikace, etiologie, logopedická diagnostika a intervence, diferenciální diagnostika, postupy, metody a nástroje diagnostiky, komplexnost přístupu a terapie, komplexní rehabilitace, anamnéza, kazuistický rozbor, podpora inkluze a vzdělávání dětí, žáků a studentů s koktavostí, holistický přístup, spolupráce s rodinou.

Časová dotace: min.40 hodin, z toho

min.32 hodin teorie

min.8 hodin praxe

Modul VI

Průřezová témata

Modul je zaměřen na uplatňování principů týmové a multioborové práce a spolupráce při výkonu logopedické péče ve školství, oblast efektivní komunikace v týmu, vedení týmu, řízení případu, úlohu logopeda ve školství v týmu, oblast metodického vedení a dohledu, které vykonávají logopedi ve školství, zahrnuje oblast etiky výkonu logopedické péče ve školství.

Modul je dále obsahově zaměřen na aplikaci platného právního rámce, který se vztahuje k vzdělávání a poskytování poradenských služeb dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami s důrazem na cílovou skupinu dětí, žáků a studentů s narušenou komunikační schopností a zajišťování logopedické péče ve školství a její koordinaci.

Klíčová slova:

Dítě/žák/student se speciálními vzdělávacími potřebami, speciálně pedagogická podpora, poradenství, vzdělávání, výjimečně nadaný/nadané dítě/žák/student s narušenou komunikační schopností, právní rámec poskytování logopedické péče ve školství, case management, týmová práce, komunikace, mezioborová spolupráce, metodický dohled.

Časová dotace: min.12 hodin